

REMISSVAR

Datum
2020-05-26

Diariernr
4.2.3.a-H20-03900

Er referens
N2020/00452/RS

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

n.remissvar@regeringskansliet.se
n.rs.remiss@regeringskansliet.se

Remissvar om departementspromemorian Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel (Ds 2020: 6)

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen tillstyrker förslaget i sin helhet, med reservation för vad som anges om fördelningen av tillsyn. Kemikalieinspektionen lämnar följande synpunkt på förslaget:

- Kemikalieinspektionen anser att det kan finnas behov av att ytterligare överväga om Livsmedelsverket får tillräckliga förutsättningar att ge en god tillsynsvägledning genom den föreslagna fördelningen av ansvar för operativ tillsyn och tillsynsvägledning.

Kemikalieinspektionen vill i sammanhanget dessutom lämna följande synpunkter:

- Den pågående översynen av den s.k. kontaktmaterialförordningen¹ kan medföra andra behov av ändringar i svensk lagstiftning än de nu föreslagna.
- Kemikalieinspektionen anser att lämpliga åtgärder behöver övervägas för att säkerställa att det genomförs tillsyn av kontaktmaterial vad gäller Reach-förordningen². Kemikalieinspektionen är beredd att bidra till att tillsyn av kontaktmaterials förenlighet med Reach-förordningen kan genomföras.

Kemikalieinspektionen vill även upplysa om vårt pågående regeringsuppdrag om kartläggning av farliga ämnen, som bland annat omfattar farliga kemiska ämnen i vissa livsmedelsförpackningar av papp. I brist på harmoniserade bestämmelser för vissa materialgrupper kan det finnas behov av åtgärder på nationell nivå.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 av den 27 oktober 2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel och om upphävande av direktiven 80/590/EEG och 89/109/EEG.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG.

Synpunkter

Avsnitt 10.1 Kontrollmyndigheter

Det kan finnas skäl att ytterligare överväga frågan om Livsmedelsverket genom den föreslagna tillsynsfördelningen ges tillräckliga möjligheter att vägleda kommunerna i deras tillsyn av andra företag än livsmedelsproducenter avseende kontaktmaterial på livsmedelsområdet. Det krävs ett starkt tillsynssystem för att minska risken för att människor kommer i kontakt med farliga ämnen. I en tid där samhället rör sig mot en allt mer cirkulär ekonomi och det även finns en önskan om en utökad cirkulär ekonomi är det viktigt att det finns vetskap om kontaktmaterials innehåll av kemikalier. Det finns ett stort antal material och produkter som är avsedda att vara i kontakt med livsmedel som tillverkas och distribueras av andra verksamhetsutövare än livsmedelsproducenter. Möjligheterna att ge god tillsynsvägledning är generellt sett större om den tillsynsvägleddande myndigheten har egen tillsyn inom samma område och särskilt om det gäller för liknande typ av produkter som de tillsynsmyndigheter som vägleds.

Övergripande synpunkter

Det är viktigt att åtgärder vidtas och att svensk lagstiftning möjliggör en tillräckligt effektiv tillämpning av kontaktmaterialförordningen och att förordningens syfte att skydda människors hälsa ska kunna garanteras. Kemikalieinspektionen bedömer att de föreslagna ändringarna på dessa punkter är väl motiverade och kan förmodas förbättra tillämpningen av kontaktmaterialförordningen. Vi konstaterar samtidigt att beroende på vad som vad som kommer fram i de ändringsförslag som kommissionen kommer presentera under 2020 med anledning av den nu pågående översynen av kontaktmaterialförordningen, kan det visa sig finnas andra behov av ändringar i svensk lagstiftning.

Behov av åtgärder för att säkerställa genomförande av tillsyn av kontaktmaterial vad gäller Reach-förordningen

Livsmedelsverket ansvarar enligt 2 kap. 22 § miljötillsynsförordningen (2011:13) för tillsyn av material och produkter som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel när det gäller 14 kap. miljöbalken och Reach-förordningen, medan Kemikalieinspektionen enligt 2 kap. 21 § miljötillsynsförordningen har motsvarande tillsynsansvar för andra regelverk på kemikalieområdet t.ex. avseende den s.k. POPs-förordningen³. Kemikalieinspektionen har erfarenhet att tillsyn av kontaktmaterials förenlighet med Reach-förordningen i dagsläget görs i mycket begränsad utsträckning och att denna tillsyn därmed är eftersatt. Från ett hälso- och miljöperspektiv är det viktigt att material och produkter i kontakt med livsmedel uppfyller kraven som ställs i Reach-förordningen. Kemikalieinspektionen anser att det är bekymmersamt att det inte kontrolleras om varor såsom matlådor och vattenflaskor innehåller farliga ämnen eller om varorna på annat sätt inte uppfyller kraven i Reach-förordningen. Lämpliga åtgärder för att säkerställa att sådan tillsyn genomförs behöver därför övervägas. Kemikalieinspektionen är expertmyndighet för kemikalier och Reach-förordningen

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föreningar.

och är beredd att bidra till att tillsyn av kontaktmaterials förenlighet med Reach-förordningen kan genomföras.

Information

Pågående regeringsuppdrag om bl.a. farliga ämnen i vissa livsmedelsförpackningar
Kemikalieinspektionen vill i sammanhanget upplysa om vårt pågående regeringsuppdrag om kartläggning av farliga ämnen.

Kemikalieinspektionen har fått i uppdrag att genomföra en kartläggning av förekomsten av farliga ämnen i produkter och varor som ännu inte är begränsade inom EU. Kartläggningen ska främst ta sikte på särskilt farliga ämnen, men kan även omfatta farliga ämnen i de fall det är relevant för att skydda människors hälsa och miljön. Barn och unga prioriteras och ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas. Framför allt ska förekomsten i konsumenttillgängliga varor och produkter kartläggas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2020 till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet).⁴

Regeringsuppdraget omfattar bland annat ett delprojekt i samverkan med Livsmedelsverket med syfte att undersöka förekomsten av föroreningar i papp som används i sådana livsmedelsförpackningar som kommer i kontakt med varma och feta livsmedel. Papp är en materialgrupp för vilken det saknas harmoniserade regler på EU-nivå och det är möjligt att människor exponeras för farliga ämnen genom exempelvis livsmedelsförpackningar. Beroende på vad projektets undersökningar visar på, kan det i brist på EU-harmoniserande bestämmelser behöva vidtas åtgärder för materialgruppen papp på nationell nivå. Det kan även tänkas att det behövs vidtas åtgärder för andra materialgrupper som inte är harmoniserade på EU-nivå.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Jurist Sofie Johansson har varit föredragande.

Per Ängquist

Sofie Johansson

⁴ Regeringens regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Kemikalieinspektionen.